

Uddrag af Salomon Blachmans dagbog "Optegnelser over de sidste dages vanvittige hændelser". Dagbogen er udgivet af Salomon og Fie Blachmans søn, Henning Blachman.

Familien Blachman havde igennem nogen tid hørt rygterne om de forestående deportationer af de danske jøder. Og de havde undersøgt forskellige muligheder for at komme med en båd til Sverige. Gennem en bekendt, slagter Normann i Kastrup, havde de fået kontakt til en fisker i Dragør.

I dagbogen for den 3. oktober skriver Blachman: "Pludselig klokken 14 ringer telefonen. Fie skulle komme til Dragør med 3-toget. Vi forstod, at det var Normann, der havde noget for. Fie spurgte mig, om jeg skulle køre derud. Ja, svarede jeg, vi må prøve alle chancer.

Fie får organiseret, at familien kan komme til Sverige fra Dragør. Hun kontakter sin mand i København:

"Fru Andersen kom pludseligt ind og sagde, at jeg skulle tage med 6-toget til Dragør. Instinktivt følte jeg, at nu ville der ske noget. Lidt efter, mens jeg klædte mig på, blev der ringet for at der ikke skulle være nogle misforståelser. Kun den store skulle med. Henning skulle klædes varmt på. Jeg klædte ham på og pakkede fuldstændig meningsløse ting ned i en mappe. Jeg var ikke klar over, om vi skulle rejse eller hvad vi skulle.

Mine barbersager lod jeg stå derude, ligeledes mit vækkeur. Jeg skulle nu tage afsked med lille Bjarne, og det var meget svært for mig. Han smilte til mig, den lille fyr, med sine store blå øjne. Det var ligesom han havde på fornemmelsen, at der skulle ske noget.

Jeg kyssede ham og kælede for ham, mens jeg græd som var jeg pisket. Gudskelov var Fie forskånet for at sige farvel til drengen.

Vi kom så ud i vognen. Thomsen var så elskværdig at køre med. Han talte med chaufføren, som indvilligede i at køre os helt til Dragør. Jeg kom for tidligt, da de jo ventede mig med toget.

Vi fik lov at sidde hos stationsforstanderen og vente. Han var en meget venlig mand. Han fortalte, at natten før, altså om lørdagen, var der sejlet over 100 mennesker til Sverige.

Omsider kom toget ind, og Henning og jeg gik ud. Vi fik øje på Normann, som kom for at hente os. Jeg spurgte, om vi skulle sejle i aften. Det mente han.

Vi blev ført ned til skipperen, Lundquist hed han. Han havde lige fået at vide af politiet, at der var ugler i mosen. Der skulle ligge nogle tyske patruljebåde udenfor Dragør. Det hele var fint organiseret af søpolitiet. De advarede fiskerne, så snart de hørte at noget var galt.

Lundquist og hans kone tog så imod os. Jeg skal aldrig glemme disse prægtige mennesker. Fruen diskede et bord op med alt, hvad hjertet kan begære, og skipper satte en hel snaps og øl på bordet. Vi blev bænkedede, og fik at vide, at vi bare skulle spise alt det, vi ville.

Hos Lundquist sad for resten Normann og hans kone, samt et ungt jødisk par, der hed

Arne og Margot London. De skulle også med over. Jeg havde set dem før, men kendt dem ellers ikke.

Vi havde det mægtigt rart. Der kom flere mennesker ind i løbet af aftenen, blandt andet skipperens bror, der hed Kaj. Han havde også købt sig et skib, for at føre folk over.

Søpolitiet aflagde et besøg, og bad os være rolige. Der kunne jo hvert øjeblik komme en razzia af Gestapo. Vi var vistnok over 100 jøder i Dragør den aften, og havde blot én af fiskerne sladret, så var vi solgt alle sammen.

Vi spurgte hele tiden om, hvornår vi skulle af sted. Fiskerne regnede med mandag formiddag ved 10-11-tiden. Jeg blev efterhånden skidefuld, folk begyndte at bryde op. Der var flere gange folk inde, og tilbød at huse os, men skipper havde plads til os. Vi klædte os af og skulle sammen med Margot og Arne sove i skippers seng.

Vi vågnede alle fire ved 3-tiden og var i mægtigt godt humør efterhånden. Vi lå og sludrede i sengen. Vi fik besked på at skrive alle familiens navne ned på et papir, som så blev hentet af fiskeren.

Vi vidste, at vi skulle i en fiskerbåd klokken 5, men andet vidste vi overhovedet ikke. Om vi kom over, eller om vi blev taget, ligeledes hvordan vores familier havde det – det kunne vi overhovedet ikke vide. Faktisk havde vi alt at vinde og intet at tabe. Blev vi hjemme, var vi sikre på at blive taget af nazisterne. Her havde vi i hvert fald en chance for at komme over.

Omsider blev den henad 5, så skulle vi klæde os på og være klar til start. Stakkels lille Henning var helt bevidstløs, da vi vækkede ham.

Skipper så lidt betænkelig ud, men det var der ikke noget at sige til. Ganske vidst tjente han masser af penge, men snupede de ham, var han helt færdig.

Vi var efterhånden påklædte. Jeg gav fiskeren mine sidste penge, i alt 2.250 kr., og beholdt kun 30 kr. Alle fiskerne var rørende enige om, at danske penge overhovedet ingen værdi havde i Sverige. Lundquist sagde, at såfremt vi ikke kom af sted, ja så ville vi få pengene igen. ”Lykkes det, og I kommer igen, ja så skal I hente nogle penge hos mig”, sagde han. Han var i det hele taget et godt menneske.

Vi gik så i gåsegang udenfor. Det var uhyggelig mørkt og det blæste stærkt. Skipper havde forberedt os på en meget vanskelig tur med høj søgang.

Vi nærmede os havnen og kom ned i båden. Det var et fantastisk skue at se flere mennesker gå tyste forbi ned i de forskellige både.

Vi havde fået at vide, at om lørdagen var mødre rendt igennem Dragør med børnene. Der havde været en farlig panik. Tænk, hvis en stikker havde meldt fiskerne. Sikke en fangst de havde fået, nazierne.

Fie og Henning var anbragt nede i kahytten, mens Margot, Arne og jeg blev stuvet ned oppe på dækket med besked om at rykke tæt sammen. Der skulle mange med.

Efterhånden kom der flere og flere. Vi hørte pludselig en stemme, der jamrede: "Skal jeg ned i den mørke kahyt?" Vi bad vedkommende om at holde sin kæft, idet vi havde fået besked om ikke at snakke. Senere fik vi at vide, at en tysk patruljebåd havde ligget i vores nærhed.

Så kom der nogle piger vadende henover mine ben. Margot lå nu ovenpå mig og hende i en vandpyt sad Arne. Stemningen var god, vi hviskede og havde et værre skæg.

Pludselig kom der et par med en violin, vi sagde: "Smid den ud". Andre kom med en mægtig oppakning. Vi kunne høre fiskerne bande og rase over det. Selv havde vi kun en mappe med.

Efterhånden blev klokken 8. Vi var dækket til med presenning, så vi hverken kunne høre eller se. Motoren blev startet og pludselig sejlede vi. Vi mærkede, at vi kom ud af havnen, for båden begyndte at vippe, ligefrem faretruende, skal jeg love for. Jeg udsatte en krone, til den der brækkede sig først, og var lige ved at vinde den selv.

Plads var der ikke, så vi lå og brækkede os op ad hinanden. Samtidig begyndte søerne at stå op over båden, så vi blev mere og mere våde. Vi lå ligesom i en døs og tankerne kredsede om alle mulige ting.

Efter ca. en times sejlads standsede motoren. Uvilkårligt tænkte man, at nu var det sket, men vi lå blot ud for Saltholm og skulle ifølge vores fisker ligge der hele dagen i smult vande, og lade som om vi fiskede.

Jeg skal for resten love for, at vandet var "smult". Bølgerne gik højt, og skuden vuggede frem og tilbage. Vi gruede for at ligge der hele dagen.

Flyverne fløj næsten ustandselig, og vi syntes lige hen over vores hoveder. Se, kunne vi ikke, for presenningen.

Vi blev ved at knække os, og til sidst kom Karl med et stykke mad til mig. Så jeg havde noget at brække mig af, som han sagde.

Skipperen sagde, at kun hvis der kom en patruljebåd, kunne der ske noget med os, og det mente han ikke, at der kom mens vi lå ud for Saltholm.

Sådan lå vi et par timers tid, men så hørte jeg, at der blev diskuteret, om vi skulle stikke over, mens det var lyst. Flere både var taget over, kunne fiskerne se.

Jeg spurgte flere gange til Fie. Hun var jo i kahytten, jeg vidste, at hun ikke var søstærk. Bare hun så et billede af et skib, kastede hun op. Hun og drengen klarede sig meget godt.

Pludselig startede motoren og vi skulle af sted på den sidste omgang. Søen var ikke blevet roligere. Tværtimod, ustandseligt skyllede søerne ind over os. Det var ikke morsomt, men hvad, tænkte vi, bare vi ikke bliver snuppet, så går det alt sammen nok.

Et stykke tid hørte vi kun motorens beroligende dunken. Så meddelte Arne, at vi var på svensk territorium, men selvfølgelig kunne tyskerne også komme ind der, hvis de ville – så vi var ikke helt rolige.

Og ganske rigtigt, da jeg ville løfte hovedet for at få lidt frisk luft, fik jeg et ordentligt slag i hovedet, og presenningen blev dækket over.

Jeg fik ikke at vide, hvad der var i vejen, før senere, da Arne fortalte, at langt ude på vandet havde de set to skibe. Vores skipper mente, at det var tyskerne, så han satte fuld fart på, men vi kunne ikke sejle fra dem.

Nærmere og nærmere kom de med kursen lige imod os. Skipper havde så sagt, at vi var færdige og slog motoren fra. Vi ventede nu blot på at få en kugle.

Men Gudskelov, skibene sejlede forbi. Det var svenskere, og de havde vinket til vores besætning og ønsket dem god rejse.

Vi fik nu at vide, at vi sejlede langs svenskekysten, men at vi ikke kunne gå ind det første, det bedste sted, idet der fandtes nazi-stikkere alle vegne. Så vi sejlede og sejlede i en uendelighed, syntes vi.

Endelig kom vi til en havn. Jeg så på mit ur. Den var 2 nu. Vi havde været i båden i ni timer. Båden lagde nu til, og jeg kan ikke beskrive den glæde, jeg følte, ved at vide, at vi var frelst.

Pjaskhamrende våd og overbrækket, vaklede jeg op fra båden. Ved kysten stod svenske soldater og nikkede og smilte til os og ønskede os velkommen. Det varmede helt ind i min forfrosne krop.

Jeg så nu mine medpassagerer. Nogle af dem kunne ikke selv gå op, men måtte bæres. Så kom lille Henning op, og så Fie. Jeg omfavnede hende, og græd og takkede hende, for det var hende, der havde skaffet os fiskeren.

Henning var dejligt uimponeret af det hele. Han havde sagt til Fie: "Skal vi ikke sejle mere?" De havde alle brækket sig nede i kahytten, men ikke Henning. Fie havde spurgt, om han ikke ville kaste op, men Henning svarede: "Jeg gider ikke".

Jeg vil aldrig glemme synet af alle de forkomne mennesker, der vadede ud af båden. Vi blev straks af soldaterne ført ned i deres belægningsstue, hvor der var varmt. Kaffe kom der også på bordet.

Stedet, hvor vi var havnet, hed Klagshamn, en lille fiskerby 12 km syd for Malmö. Vi var nogle timer i belægningsstuen, der blev vi registreret for første gang. Det var et strengt militært sted. Når vi skulle på WC, så fulgte en soldat med.

Senere på dagen blev vi ført hen til noget, der hed Folkets Park i Klagshamn. Der blev vi registreret for både anden og tredje gang. Mens vi sad der, kom flere bekendte fra

København. Vi hørte lidt om andre, der var kommet over, men vores familier anede vi ikke et ord om.

Fra Folkets Park blev vi ført hen til en skole, hvor vi blev bænket, og vi fik vores første svenske middag. Vi fik ris til efterret – det havde vi ikke smagt længe.

Så sov vi i en slags sløjdsal, hvor der blev redt op til mændene på gulvet på papirmadrasser med tæpper over. Damerne fik senge. Henning ville partout sove hos mændene, men det fik han ikke lov til. Det var herligt at se lys om aftenen uden mørklægning.

Jeg glemte at sige, at da vi gik fra fiskerbåden, omfavnede jeg skipper og Kalle og takkede dem af hele mit hjerte, fordi de havde sejlet os over. Jeg skrev så Thomsens telefonnummer op på en tikroneseddel, som jeg gav til Kalle. Han skulle ringe og sige, at vi var kommet over.

De sejlede straks tilbage til Danmark. Skipper sagde, at nu ville han ikke mere. Det havde været den værste tur, han havde haft.